



Multitool

Analoge multibandcompressors zijn schaars. Heb je niet veel te besteden, dan zoek je een tweedehands Focusrite Mixmaster of Aphex Dominator. Kan het niet op, dan kies je een model van Tube-Tech of Maselec. Iets ertussenin bestond niet, totdat Drawmer met de 1973 op de proppen kwam.

door Wessel Oltheten > wessel@interface.nl

Multibandcompressie heeft niet de beste reputatie, vooral omdat het ook gebruikt wordt om goede mixen luider te maken – ten koste van alle contrast en impact. Met name multibandlimiters klinken knap waardeloos in die toepassing, omdat ze elke neiging naar dynamiek genadeloos afvlakken. Maar als je in je mix te maken hebt met té grote spectrale contrasten, kan multibandcompressie juist fantastisch werken en klinken. Zang is typisch zo'n toepassing: elke afstandsvariatie tot de microfoon is niet alleen hoorbaar als luidheidsschommeling, maar ook als klankkleurverschil. Multibandcompressie kan beide wat meer in balans brengen. Een pianist die niet constant genoeg is in zijn linkerhand, een drummer die te hard op een crashbekken slaat, een expressieve leadsynth die soms net te hard prikt in het hoog; al dit soort gevallen kunnen baat hebben bij wat meer spectrale stabiliteit.

Analog of digitaal

Waarom zou je daar een analoge multibandcompressor voor gebruiken in plaats van een van de talrijke digitale modellen? In mijn ervaring zijn de digitale opties vooral goed in het doen van reparaties, maar ze hebben weinig klank van zichzelf. Zoals sommige analoge compressors echt gaan 'grommen' als ze hard moeten werken, buitengewoon vloeiend de muziek kunnen volgen of juist een explosief geluid opleveren als je ze met een snelle timing gebruikt, zo onopvallend werken veel digitale multibandcompressors.

Hun klank is heel anders dan de digitale versies van analoge compressors. Wat dat betreft zou je al een heel anders klinkende multibandcompressor kunnen samenstellen uit een cross-overnetwerk (zoals Blue Cat's MB7 mixer) en drie 1176-emulaties. Of je zou de Drawmer 1973 eens kunnen proberen natuurlijk, want die heeft drie echte fet-compressors aan boord.

Uitersten

De 1973 heeft drie identieke compressors, voorzien van schakelbare timing, waaronder drie signaalafhankelijke modi. De threshold en make-up gain zijn per band instelbaar en de soft knee zorgt voor een oplopende ratio voor hogere signaalniveaus. Erg mooi zijn de bypass- en mute-functies per band, en de traploos in frequentie instelbare cross-overfrequenties. Die laatste hebben een heel groot bereik, wat op het eerste gezicht overbodig lijkt, maar in praktijk goed werkt met de zeer geleidelijke 6dB/octaaf-filters.

De frequentiebanden worden niet heel rigide van elkaar gescheiden maar hebben veel overlap. Dat maakt deze compressor minder geschikt voor chirurgische ingrepen zoals de-essing, maar zorgt wel voor een natuurlijke klank en weinig faseverschuiving. Dat laatste is heel belangrijk aangezien de 1973 ook een wet/dry-mix heeft voor parallele multibandcompressie. Met steilere filters zou dat fase-uitdoving veroorzaken en de klank om zeep helpen.

De hoeveelheid compressie wordt per band aangegeven met led-meters en het uitgangsniveau zie je op de verlichtte naaldmeters



INFO

- prijs excl: € 1.234,44
- distributie: Drawmer NL, Holland PA, 020 691 2167; Drawmer BE, XLR, +32 2 5200827
- internet: www.hollandpa.nl, www.xlrpro.be, www.drawmer.com

SPECIFICATIES

- 3-bands stereo compressor
- soft knee fet-design
- wet/dry-regelaar voor parallele compressie
- 6dB per octaaf-filters
- 2 vu-meters en 3 gain reduction meters
- Big en Air mode
- bypass en mute per band
- 2u-19" rack
- 2x xlr-input en -output

die je naar keuze vu- of piekniveau kunt laten weergeven. Ook kun je de meters 10dB terugschalen als je een apparaat aan zou willen sturen dat hoge signaalniveaus verwacht. Aan de uitersten van het frequentiespectrum kun je nog wat extra nadruk geven met de Big- en Air-knoppen. De eerste haalt wat laag uit de sidechain van de onderste band, waardoor de compressor minder gevoelig wordt voor de diepste frequenties. Air is simpelweg een kleine versterking van het tophoog. Om goed te kunnen beoordelen wat de 1973 precies doet met je geluid, zijn er een uitgangsniveau-regelaar en een bypassknop voor het totaal. Qua functies is het apparaat zeer compleet en goed doordacht.

Weerwoord

Het bereik van de attack- en relesetijden op de 1973 is heel groot, wat ervoor zorgt dat je zowel dingen kunt platneppen als vloeiend uitvlakken. In dat opzicht streeft hij mijn Tube-Tech SMC2B voorbij, die duidelijk niet zo snel kan reageren als de 1973. Qua basisklank verschillen de twee ook wat van elkaar; de Drawmer klinkt iets killer, terwijl je er in de SMC2B wat 'buzengrootte' bij krijgt. Ik merk dat ik bijvoorbeeld op vocalen de voorkeur geef aan de Tube-Tech, maar dat de Drawmer het meestal wint op drums. Dat laatste komt

mede door de wet/dry-regeling. Met de 1973 in parallel haal je de ruimte in een drumopname perfect naar voren, maar zonder dat bijvoorbeeld de bekkens gaan 'wapperen' op het ritme van de kick, zoals met een 1-bands compressor. Het brengt de losse microfoons bijeen tot een gebonden geheel en haalt veel detail omhoog, maar zonder dat het dun of opgefokt gaat klinken. De automatische release-instellingen werken daarbij goed om weerwoord te bieden aan zowel korte snaredrums als lang uitklinkende bekkens.

De threshold liet ik tijdens de test meestal oplopen met de frequentie, omdat de hoge frequenties minder energie bevatten dan de lage. Op die manier krijg je behoorlijk gelijkmatige compressie op het hele frequentiespectrum.

Prima eq

Het valt me op dat ik geluiden makkelijker in evenwicht kan brengen in parallele modus dan met de mengregeling op 100% wet. Ik denk dat de soft knee daar een rol in speelt; de compressor werkt soms op een groter deel van het signaal dan je lief is. Om bijvoorbeeld uitschietende S-klanken op te kunnen vangen heb je liever een hard knee en hoge ratio, zodat je de rest van het geluid met rust kunt laten.

De overlap tussen de banden zorgt voor een natuurlijke klank en weinig faseverschuiving



In het geval van heel precieze reparaties zou ik überhaupt uitwijken naar een digitale dynamische equalizer. De kracht van de 1973 ligt veel meer in het bijeen brengen van materiaal dat net te veel schommelingen heeft in de tonale balans. Hij is veelzijdig genoeg instelbaar om allerlei materiaal meer samenhang te geven, en het is lastig om de compressor slecht te laten klinken. Begrijp me niet verkeerd, je kunt er je hele mix mee om zeep helpen als je niet oplet, maar je hebt niet snel het gevoel dat de compressie in negatieve zin de aandacht op zich vestigt. Hij mengt goed met de muziek, om het anders te zeggen.

De 1973 laat zich ook prima als eq gebruiken. Zonder compressie kun je hem zien als een in breedte en kantelpunt instelbare middenband met 'vlak dak' in plaats van de gebruikelijke bell curve, plus twee shelf-filters. En zet je de onderste en bovenste band op mute, dan werken die ineens als variabele laag-af- en hoog-af-filters. Als equalizer klinkt

de 1973 heel natuurlijk; je kunt je materiaal er een behoorlijke nadruk mee geven, maar het valt niet snel op dat het is bewerkt dankzij de milde filtercurves. Een kleine boost met de middenband kan bijvoorbeeld een lead-instrument perfect een stapje naar voren in de mix laten maken.

Conclusie

Dit apparaat is buitengewoon compleet, doet wat het belooft, werkt makkelijk en klinkt goed. Had ik al gezegd dat het een koopje is? Ik hoop dat Drawmer ooit nog eens met een vergelijkbare multibandexpander komt. ■

HET OORDEEL

- zeer uitgebreide functionaliteit
- parallele multibandcompressie zonder faseproblemen
- veel waar voor je geld
- geen

